บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติให้เป็นธรรมนูญการศึกษาครอบคลุมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม และการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างยั่งยืนและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง

เหตุผล

โดยที่การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของบุคคลตลอดช่วงชีวิตและการพัฒนาประเทศ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี โครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม และบริบทของโลกอันส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีพ การทำงาน และการเรียนรู้ของประชาชน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดและส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติให้เป็นกฎหมายแม่บทในการกำหนดทิศทางและวางหลักการของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยึดผู้เรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้บุคคลทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างต่อเนื่องตามความถนัดและความต้องการ เชื่อมโยงการศึกษา การเรียนรู้ การดำรงชีพ และการประกอบอาชีพ โดยบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน พัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาที่มีธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความคุ้มค่าอย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นผู้สร้างคุณค่าและนวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่มีจริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพในการร่วมสร้างสังคมและประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

(๔) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสภาการศึกษา คณะกรรมการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการในระดับอุดมศึกษา

“นักจัดการเรียนรู้” หมายความว่า บุคคลที่มิใช่ครูซึ่งทำหน้าที่จัดหรือร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์

“นักครุศึกษา” หมายความว่า คณาจารย์ที่มีหน้าที่ในการผลิตครู ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และนักการศึกษา โดยมีนโยบาย แนวคิด และกระบวนทัศน์ในการจัดการศึกษาที่ช่วยทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ มีสมรรถนะ คุณธรรม จริยธรรม ศรัทธา และจิตวิญญาณแห่งวิชาชีพครูในการทำงานด้านการสอน การอบรม การบริหาร การนิเทศ หรือเกิดความชำนาญเฉพาะด้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงและผู้นำทางการศึกษา

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม หรือประสบการณ์ ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้ในที่ทำงาน และการศึกษาด้วยตนเอง

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า ครูซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการบริหารสถานศึกษา และเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจหรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“สถานศึกษาของรัฐ” หมายความว่า สถานศึกษาที่หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งหรือเป็นผู้บริหารจัดการ

“จังหวัด” หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความรวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป
วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปให้ผู้เรียน มีวินัย ทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย ใฝ่เรียนรู้ ปรับตัวเองได้ มีความเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีต่อเพื่อนร่วมชาติและเพื่อนมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษาที่เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคกัน มีความยืดหยุ่น โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดที่จำเป็นในการมีสัมมาอาชีวะ และสุขภาวะที่ดีในยุคดิจิทัล

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้ครอบคลุมการจัดการศึกษาทุกช่วงวัยและระดับการศึกษา

มาตรา ๗ การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ให้ยึดผู้เรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ และอยู่บนหลักการดังต่อไปนี้

(๑) หลักคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมุ่งให้การศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศและเทียบเคียงได้กับสากล รวมทั้งคุ้มครองสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ความปลอดภัยและโอกาสเข้าถึงการศึกษา เคารพความแตกต่างและความหลากหลายของบุคคล และมุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(๒) หลักการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โดยมุ่งให้ระบบการศึกษาและการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ระหว่างกันได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพได้ตลอดชีวิต จากรูปแบบและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

(๓) หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม โดยมุ่งให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา การกำหนดบทบาทของหน่วยกำหนดนโยบาย

หน่วยกำกับมาตรฐานและคุณภาพ และหน่วยจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้ชัดเจน และสอดประสานกัน ตลอดจนการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดรับชอบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ และมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของรัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

(๔) หลักการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างยั่งยืนและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งส่งเสริมการจัดทำการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบริหารและจัดการศึกษา พัฒนาครูและนักจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

หมวด ๒
นโยบายและการบริหารการศึกษา

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ประธานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการการอาชีวศึกษา ประธานกรรมการการอุดมศึกษา ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประธานกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และประธานกรรมการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านกฎหมาย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษาในระบบ

ด้านการศึกษานอกระบบ ด้านการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านคนพิการ ด้านบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ และด้านการเงินการคลังหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ร่วมกันเสนอจำนวนหนึ่งคน และประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือเป็นการทั่วไปว่าเป็นผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

กรรมการตาม (๒) และ (๓) จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนมิได้ เว้นแต่เป็นการมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง

กรรมการตาม (๔) ต้องมาประชุมด้วยตนเอง การมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าวมาประชุมแทนอาจทำได้เป็นครั้งคราว แต่ไม่ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นพ้นจากความรับผิด

มติของคณะกรรมการนโยบายมีผลผูกพันส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการ และคณะกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาตามกฎหมายอื่นด้วย ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการตาม (๕) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓ (๑๑)

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) เป็นผู้บกพร่องในหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่และให้คณะกรรมการนโยบายปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งว่างลงก่อนครบวาระให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงและให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ก่อนครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนครบกำหนดตามวาระ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙

(๔) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แนวทางในการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการประเมินเทียบโอนผลการเรียนและเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา

(๒) ให้ความเห็นชอบร่างแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗

(๓) พิจารณาให้ความเห็นในการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๔) จัดให้มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและกำหนดมาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว

(๕) กำหนดแนวทางเพื่อจัดให้มีระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการข้อมูล

(๖) ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษาแห่งชาติ ในกรณีความปรากฏว่ามีการปฏิบัติหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ แต่ในกรณีที่เห็นว่ามีการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ให้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก่อน หากมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๗) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการปฏิรูปการศึกษาหรือสร้างนวัตกรรมในการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาการของโลกและความจำเป็นของประเทศ

(๘) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อลดความสูญเปล่าในกระบวนการจัดการศึกษา การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การจัดตั้งโครงสร้างหน่วยงานทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาการของโลกและความจำเป็นของประเทศ

(๙) พิจารณาเสนอแนะให้มี ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสนอแนะให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์จากการทดลองตาม (๗)

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๑๑) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบข้อเสนอแนะตาม (๗) คณะกรรมการนโยบายจะเสนอแนะให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้มีการทดลองการปฏิรูปการศึกษาหรือสร้างนวัตกรรมในการศึกษาในขอบเขต พื้นที่ หรือสถานศึกษา ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้มีการดำเนินการจัดการศึกษาหรือดำเนินการตามนวัตกรรมในการศึกษาในขอบเขตพื้นที่และสถานศึกษาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

การออกระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือประกาศ ตาม (๑๑) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๓ (๑) และ (๒) ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระในการบริหารการศึกษาตามความพร้อมของสถานศึกษานั้นด้วย

ในการดำเนินการการบริหารจัดการข้อมูลตาม (๕) คณะกรรมนโยบายมีอำนาจในการเรียกข้อมูลด้านการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและต่อเนื่องของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ (๑๐) อย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการทำหน้าที่ศึกษาและวิจัย เพื่อเสนอแนะงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบการศึกษา ระบบการเงินและเศรษฐศาสตร์เพื่อการศึกษา การดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก การผลิตและพัฒนาครู สถานศึกษา ตลอดจนระบบหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้และประมวลผลและหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) คณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและเสนอแนะการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติตามที่จำเป็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๓) คณะกรรมการทำหน้าที่ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษาแห่งชาติ และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) คณะกรรมการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนับสนุน ติดตามและขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษา

ตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการนโยบายจะแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการนโยบายในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๓ (๒) ก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นชอบและแจ้งให้คณะกรรมการนโยบายทราบแล้ว ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ให้ประธานกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาจากกรรมการของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๑๕ ให้นำความในมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๓ (๑๐) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการนโยบายบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวม และจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

(๒) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์วิจัยหรือใช้ประโยชน์ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยจะใช้วิธีการเชื่อมโยงกับระบบของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติตามมาตรา ๔๒ ผลสัมฤทธิ์ อุปสรรคของการศึกษาของประเทศ รายงานดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานจะจัดให้มีผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ

ในการวิจัยมาทำหน้าที่เต็มเวลา หรือจะจัดให้มีคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าตอบแทนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก็ได้

ให้สำนักงานมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญมีหน้าที่บริหารราชการของสำนักงาน รับผิดชอบขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน

ส่วนที่ ๒
แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้วขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘ แผนการศึกษาแห่งชาตินั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ตลอดไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการให้ยกเลิก

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติทุกห้าปี แต่ในกรณีมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายจะมีมติให้ทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติก่อนระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติที่คณะกรรมการนโยบายมีมติเห็นชอบตามมาตรา ๑๓ (๒)

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและสำนักงาน ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีเป็นระยะเวลาทุกสี่ปี ในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้ ให้เสนอคณะกรรมการนโยบายเพื่อวินิจฉัย เมื่อได้จัดทำแผนปฏิบัติการรายปีดังกล่าวและได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ทุกปีก่อนเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง หารือร่วมกันเพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความจำเป็นและตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วดำเนินการต่อไปตามวรรคหนึ่ง

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนั้น ในกรณีมีวงเงินจัดสรรไม่เพียงพอ ให้จัดสรรให้ตามมติของคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ ๓
การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

มาตรา ๒๑ ให้สำนักงาน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

(๒) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๓) แนวทางการจัดการกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคตาม (๒)

(๔) เรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร การประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทำเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาตามมาตรา ๕๐ ในการดำเนินการให้มีการจัดทำรายงานบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ

เป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร เพื่อรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และครัวเรือน รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์และปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่าย ทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบาย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

หมวด ๓
การจัดการศึกษา

มาตรา ๒๓ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๔ การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้ารัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจะประหยัดและมีประสิทธิภาพดีกว่าการดำเนินการเอง รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้เรียนหรือสถานศึกษาของเอกชนแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

(๒) การศึกษาภาคบังคับ ครอบคลุมระยะเวลาเก้าปี นับจากชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม และการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบห้าปี ครอบคลุมการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนสามปี กรณีสถานศึกษาของรัฐให้จัดการศึกษาแบบให้เปล่า ไม่มีการเรียกเก็บเงินสมทบเพิ่มเติม ในส่วนของสถานศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่น ให้รัฐจัดสรรงบประมาณร่วมสมทบจ่ายโดยคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๕ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๖ การจัดการศึกษาของเอกชน ต้องมีมาตรฐานเทียบเท่าหรือคุณภาพไม่ต่ำกว่าการจัดการศึกษาของรัฐ รวมถึงหลักการดังต่อไปนี้

(๑) ไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้

(๒) ให้ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ โดยคำนึงถึงภาระในการจัดการศึกษาที่เอกชนดำเนินการแทนรัฐ

(๓) ให้ครูได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน เงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นให้สอดคล้องกับครูของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐอาจจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ครูของสถานศึกษาของเอกชนเป็นการเพิ่มเติมได้

(๔) มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แต่ในกรณีที่มีกฎหมายอนุญาตให้การจัดการศึกษาของเอกชนแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้ สถานศึกษาของเอกชนดังกล่าวอาจได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่นแตกต่างจากสถานศึกษาของเอกชนที่ไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการตาม (๒) ให้สำนักงานเสนอให้คณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอัตราเงินอุดหนุน

มาตรา ๒๗ การจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมการเรียนรู้

มาตรา ๒๘ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๙ การจัดการศึกษานอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ ให้รัฐร่วมมือกับภาคประชาสังคม เอกชน สถาบันอุดมศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ยืดหยุ่น มีความสมดุลระหว่างการตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม เพื่อสร้างบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรา ๓๐ กระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

หมวด ๔
หน้าที่และสิทธิในการจัดการศึกษา

มาตรา ๓๑ รัฐมีหน้าที่ในการรับประกันสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของผู้เรียนทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศ สถานะทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ หรือความเชื่อทางศาสนา

บุคคลซึ่งมีความจำเป็นเฉพาะหรือความต้องการพิเศษทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และความสามารถในการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ เยาวชนกลุ่มเปราะบาง และชาติพันธุ์ มีสิทธิและโอกาสได้รับการดูแลสนับสนุนเป็นพิเศษด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการดำรงชีวิต รวมถึงบริการคัดกรองและวินิจฉัย สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการ การสอนเสริม และความช่วยเหลืออื่นใด

มาตรา ๓๒ ให้เป็นหน้าที่หรือสิทธิของรัฐ เอกชน และบุคคลดังต่อไปนี้ ในการจัดการศึกษา

(๑) บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้รับการดูแลและพัฒนา และให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุน เพื่อให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

(๒) บุพการีหรือผู้ปกครองมีสิทธิจัดการศึกษา ให้แก่ผู้สืบสันดานหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้ โดยจะจัดโดยลำพังหรือร่วมกันจัดก็ได้

(๓) เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษาภายใต้การกำกับ สนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกจากรัฐ ในกรณีการจัดการศึกษาโดยให้รัฐจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ผู้เรียนให้เพียงพอต่อการเข้ารับการศึกษาได้ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีสิทธิจัดการศึกษาในรูปแบบอื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ ร่วมมือในการฝึกอาชีพ และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับผู้เรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและอุดหนุนการพัฒนาของเด็กปฐมวัย ตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย และอาจจัดการศึกษาในระดับ หรือรูปแบบอื่น สำหรับการศึกษาภาคบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนในการเดินทางและเข้าถึงการศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างสะดวกตามความเหมาะสมในการดำเนินการดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตหรือพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบติดกันหรือ

ใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตหรือพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

(๕) รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการจัดการศึกษาดังกล่าว รัฐจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรของรัฐก็ได้

(๖) ผู้บรรลุนิติภาวะ นิติบุคคล และบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีบุตร หรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองยังอยู่ในวัยเรียนทุกคน มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน และให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา ตามกำลังความสามารถของตน โดยเฉพาะบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มีหน้าที่พัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งอยู่ในความดูแลของตนด้วย

(๗) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หรือมีอุปกรณ์หรือสถานที่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่การจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่หรือสิทธิในการจัดการศึกษา

(๘) ให้บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใดที่จะจัดการศึกษาในระดับใดตามที่มีกฎหมายกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๘) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๓๓ การจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนด หรือคณะกรรมการนโยบายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๔ ให้มีการศึกษาภาคบังคับตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ โดยผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบที่หลากหลายได้ตามความเหมาะสม

มาตรา ๓๕ ให้ประชาชนซึ่งมีภูมิลำเนาหรือประกอบอาชีพหรือธุรกิจในจังหวัดใดอาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดใกล้เคียงได้

คณะบุคคลตามวรรคหนึ่งอาจจัดตั้งเป็นสมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้

เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะบุคคลดังกล่าวแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้เลขาธิการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๗ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะบุคคลตามวรรคสามประกอบการพิจารณาด้วย

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะบุคคลตามวรรคสาม หรือการบริจาคให้แก่สถานศึกษาผ่านทางคณะบุคคลดังกล่าว ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีอากรหรือหักเป็นรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๓๖ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของผู้มีสิทธิในการจัดการศึกษาตามมาตรา ๓๒ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

ในการกำหนดนโยบายการศึกษา ให้คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ เพื่อให้ความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

มาตรา ๓๗ การจัดการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่หรืออำนาจของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่มีกฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานตามมาตรา ๓๗ ต้องมุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕
มาตรฐานและการประกันคุณภาพ และหลักสูตรการศึกษา

ส่วนที่ ๑
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๓๙ กระทรวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษา หรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติตามวรรคหนึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

มาตรฐานการศึกษาของชาติตามวรรคหนึ่งต้องมีมาตรฐานขั้นต่ำของการศึกษาและหรือมาตรฐานการศึกษาอื่นในรูปแบบหลากหลายที่เหมาะสมกับรูปแบบ ระดับ และประเภทของการจัดการศึกษาและความพร้อมของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้บรรลุแนวทางดังกล่าว และให้มีการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๔๐ ให้สถานศึกษา หน่วยงานที่จัดการศึกษาเข้ารับการประเมินภายนอกเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับระดับการพัฒนาของแต่ละพื้นที่ โดยไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกินความจำเป็น

มาตรา ๔๑ ให้สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แนวทางดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาองค์กรและมีความหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกัน

สถานศึกษาอาจขอให้มีการรับรองการพัฒนาคุณภาพตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๒ ให้สำนักงานทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามมาตรา ๓๙

มาตรา ๔๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับประเทศตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและการยกระดับการศึกษาของประชาชน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการติดตาม ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของชาติ

การประเมินตามวรรคหนึ่งต้องกระทำโดยหน่วยงานภายนอก และต้องสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามมาตรา ๑๓ (๑)

ส่วนที่ ๒
ระบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๔ (๑) กำหนดกรอบหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้ สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ แนวทางจัดการเรียนรู้และการวัดและการประเมินผลผู้เรียนที่ครอบคลุมการจัดการศึกษาทุกประเภท โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น ความหลากหลาย และความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน สถานศึกษา และพื้นที่เป็นสำคัญ

ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานอื่นว่าด้วยกฎหมายว่าด้วยการนั้น ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ

มาตรา ๔๕ หลักสูตรของสถานศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับต้องมีความยืดหยุ่นที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และในการกำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา สถานศึกษาต้องเปิดช่องทางที่มีความหลากหลายที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกได้ตามความถนัดหรือความประสงค์จะศึกษาต่อ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าสถานศึกษาไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดหรือความประสงค์ได้ครบถ้วน ให้มีระบบที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษา ณ สถานศึกษาอื่นหรือศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดในวิชาที่ตนต้องการ แล้วเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาหรือจากประสบการณ์นอกสถานศึกษามาใช้ในสถานศึกษาได้โดยสะดวก

ให้หน่วยงานที่เป็นผู้กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ดำเนินการ ส่งเสริมหรือให้สถานศึกษาดำเนินการตามวรรคสองได้โดยเร็ว

มาตรา ๔๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตรหรือจัดกระบวนการเรียนรู้

ไม่บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของชาติดังกล่าว ให้แจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานอื่นตามวรรคหนึ่ง ดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

มาตรา ๔๗ ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน วิถีชีวิตของชุมชน สังคม และพัฒนาการของเทคโนโลยีและของโลก โดยแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนและปรับเปลี่ยนให้เข้ากับแนวคิดใหม่ได้

มาตรา ๔๘ ให้กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานการศึกษาอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนร่วมกันจัดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ ได้ทุกรูปแบบ รวมถึงสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู และส่งเสริมการศึกษาและเอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่วนที่ ๓
เทคโนโลยีและการบริหารข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

มาตรา ๔๙ ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ดูแล และผู้ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต การดูแล รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มาตรา ๕๐ ให้มีระบบเทคโนโลยีเชื่อมต่อข้อมูลทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อบริหารและพัฒนาการศึกษา การส่งเสริมการทำงาน และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการเปิดเผย การแลกเปลี่ยน การเข้าถึง ตลอดจนการเก็บ การรวบรวม หรือการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่ผู้ได้รับหรือครอบครองข้อมูล จะเปิดเผยให้บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทราบมิได้

มาตรา ๕๑ ให้สำนักงานมีหน้าที่นำข้อมูลทางการศึกษาตามมาตรา ๕๐ มาประมวลผลเพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๔
การส่งเสริมการเรียนรู้

มาตรา ๕๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยและทุกอาชีพใฝ่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามอาชีพของตนหรืออาชีพอื่น หรือความรู้อื่นใดที่ตนสนใจ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความรู้ที่ทันต่อพัฒนาการของโลกหรือเกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ที่ตนสนใจหรือในความถนัดของตน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๕๓ รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมการดำเนินงานและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ รวมถึง ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ศูนย์การเรียนรู้ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและประชาชน โดยไม่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ ในการเข้าถึง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ภาคเอกชนอาจมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติการ โดยรัฐอาจใช้การลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือให้สิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่นหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อเป็นมาตรการในการจูงใจ

การจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อยหรือความปลอดภัยหรือการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสม มิให้ถือว่าเป็นข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือมีลักษณะตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

หากสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง สถานศึกษาของรัฐอาจจัดให้มีระบบการวัดผล และประเมินผลสำหรับผู้ซึ่งประสงค์จะได้รับหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรรับรองความรู้ความสามารถ หรือนำไปสะสมเพื่อการรับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปริญญาได้

หมวด ๖
สถานศึกษา

มาตรา ๕๔ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐเพื่อจัดการศึกษาให้เพียงพอ มีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงจำนวนและสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ประกอบกับสถานศึกษาที่ภาคเอกชนได้จัดให้มีขึ้นอยู่แล้ว

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการศึกษาที่จะจัดให้มีขึ้น โดยต้องมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ครบถ้วนตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกอบกันด้วย

อุปกรณ์ในการศึกษาตามวรรคสอง ในส่วนที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีหรือห้องปฏิบัติการ สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้ ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกัน หรือผู้จัดการศึกษาอื่นตามมาตรา ๒๙ เข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕๕ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้คำปรึกษา เสนอแนะ ติดตามดูแล หรือช่วยเหลือสถานศึกษา และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในระเบียบที่ออกตามวรรคสอง

องค์ประกอบ วิธีการได้มา คุณสมบัติ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ให้การทำหน้าที่มีลักษณะอาสาสมัครด้วยความสมัครใจ

(๒) คำนึงถึงความเป็นอิสระของการบริหารจัดการสถานศึกษา ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(๓) มีรูปแบบหลากหลายที่สามารถปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีขนาด ลักษณะ วัตถุประสงค์ และความพร้อมที่แตกต่างกันได้

(๔) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรชุมชนในพื้นที่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูในสถานศึกษาซึ่งมิใช่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วยก็ได้

(๕) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันได้

(๖) การได้มาต้องได้รับการปรึกษาหารือของบุคลากรในสถานศึกษา

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่จะต้องปรับปรุงระเบียบตามวรรคสองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นหรือข้อเสนอแนะของสถานศึกษาอย่างน้อยทุกสองปี

มาตรา ๕๖ ในแต่ละจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุม อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือกำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตนร่วมกับประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา ๕๕ ทุกแห่ง หน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง จังหวัดใดมีการตั้งคณะบุคคลตามมาตรา ๓๕ ให้เชิญคณะบุคคลดังกล่าวมาร่วมประชุมด้วย

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือกผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและคณะกรรมการนโยบายนำข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่งไปพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๕๗ ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขดังกล่าวต้องก่อให้เกิดผลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา

(๒) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการและการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๓) มีความเป็นอิสระในการบริหารการเงินและการใช้จ่ายเงิน

(๔) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดให้แตกต่างกันสำหรับสถานศึกษาแต่ละระดับหรือแต่ละขนาดที่มีความพร้อมแตกต่างกันก็ได้

มาตรา ๕๘ ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดสรรให้ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยให้จัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวนเงินขั้นต้นดังกล่าวไม่รวมถึงงบประมาณสำหรับเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง และค่าที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง

ในการกำหนดจำนวนเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการนโยบาย และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ด้านการเงิน

หรือการคลัง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามที่คณะกรรมการนโยบายเสนอด้านละหนึ่งคน

การกำหนดจำนวนเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคสอง ให้กำหนดตามขนาด ที่ตั้ง ประเภท และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และให้พิจารณาทบทวนทุกสามปี

นอกจากเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาแล้ว ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอีกส่วนหนึ่งตามความจำเป็น เงินดังกล่าวหน่วยงานที่ได้รับต้องจัดสรรให้แก่สถานศึกษาทั้งหมด

มาตรา ๕๙ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา อาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปตามมาตรา ๕๘

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน หรือความร่วมมือให้แก่สถานศึกษา

(๔) เงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษา

(๕) เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับ

(๖) ดอกผลของรายได้

รายได้ตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นสิทธิของสถานศึกษาโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๖๐ เงินรายได้ตามมาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษานำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาและแก่ผู้เรียน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน

(๒) พัฒนาสถานศึกษา

(๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ รวมทั้งค่าจ้างบุคลากรที่จำเป็น

(๔) ช่วยเหลือผู้เรียนที่ยากไร้หรือจำเป็น

(๕) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น

(๖) สวัสดิการบุคลากรในสถานศึกษา

(๗) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(๘) ค่าใช้จ่ายอื่น

สัดส่วนการใช้จ่ายเงินในแต่ละรายการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่บุคลากรทั้งหมดของสถานศึกษาร่วมกันกำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดแนวทางและวิธีการการใช้จ่ายเงินเพื่อให้สถานศึกษาถือเป็นแนวปฏิบัติก็ได้

การจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษาต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา

มาตรา ๖๑ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

รายได้ที่ได้รับจากการจัดหาผลประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นรายได้ตามมาตรา ๕๙ (๕)

มาตรา ๖๒ ในกรณีจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกระบวนการเรียนรู้และแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา คณะกรรมการนโยบายจะจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่ใช้จากรายได้ของสถานศึกษาตามมาตรา ๕๙ ขึ้น เป็นการเฉพาะสำหรับสถานศึกษาก็ได้ โดยระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่น คล่องตัว โปร่งใส และก่อให้เกิดความเป็นอิสระแก่สถานศึกษา และอาจกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละพื้นที่มีระเบียบที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือให้มีความแตกต่างกันระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างจากรายได้ตามมาตรา ๕๙ (๑) และรายได้ตามมาตรา ๕๙ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ก็ได้

ให้ถือว่าสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

ระเบียบตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐแล้วให้ใช้บังคับได้ แต่ในการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระ ประสิทธิภาพ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

มาตรา ๖๓ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องมีความเป็นอิสระโดยการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๗
ระบบครุศึกษาและระบบการพัฒนาวิชาชีพ

มาตรา ๖๔ ให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีระบบครุศึกษาที่ประกอบไปด้วย ระบบการฝึกหัดครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ระบบการพัฒนาครูใหม่ และระบบการพัฒนาครูประจำการ รวมทั้งให้การสนับสนุนระบบการพัฒนาวิชาชีพที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน การสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ การส่งเสริมการเลื่อนวิทยะฐานะ การสร้างขวัญและกำลังใจ ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ การมีองค์กรวิชาชีพที่เป็นอิสระจากส่วนราชการ ระบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาทั้งก่อนประจำการ และประจำการ รวมทั้งนักครุศึกษา และนักจัดการเรียนรู้

ในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องอยู่บนฐานงานวิจัยที่มีชุดความรู้และแนวปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อยกระดับความรู้และความเชี่ยวชาญของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งก่อนประจำการ และประจำการ นักครุศึกษา และนักจัดการเรียนรู้ ให้สามารถสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และในทุกรูปแบบ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแก่สถาบันผลิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้มีการพัฒนาวิชาการและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๖๕ ครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ สร้างนิสัย สมรรถนะ และให้รวมถึงการทำหน้าที่เป็นนักจัดการเรียนรู้

ในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง นอกจากวิธีการสอน ให้ใช้วิธีการอบรมบ่มเพาะ ชี้แนะ สนับสนุน สร้างแรงบันดาลใจ และวิธีการหรือกระบวนการอื่นใด ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ รวมทั้งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๖๖ ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักจัดการเรียนรู้ ย่อมมีอิสระในการเลือกพัฒนาและปรับใช้กระบวนการเรียนรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และรูปแบบการวัดและประเมินผลตามจริงให้เหมาะสมกับระดับ พัฒนาการ และสมรรถนะเฉพาะบุคคลของผู้เรียน เพื่อมุ่งสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีความสุขและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การใช้อำนาจรัฐหรือการกำกับดูแลมาตรฐานหน่วยงานส่วนกลาง จะต้องมุ่งเน้นการหนุนเสริมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความเป็นอิสระทางวิชาการและวิชาชีพดังกล่าว โดยไม่สร้างภาระอันไม่จำเป็นต่อการทำหน้าที่ของการสอน

มาตรา ๖๗ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา ๖๘ ให้มีองค์กรหรือรูปแบบอื่นทำหน้าที่บริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๖๙ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

มาตรา ๗๐ ให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนเป็นครั้งคราว โดยผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามสมควรได้ ทั้งนี้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าวไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๑ ในวาระเริ่มแรก ให้กรรมการตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๗๓ บรรดาคดีของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่ได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีต่อศาลไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้ฟ้องหรือถูกฟ้องในคดีดังกล่าว และให้ถือว่าผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในคดีนั้น ๆ เป็นผู้รับมอบอำนาจจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๔ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีความประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่น ให้แจ้งความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ผู้บังคับบัญชายินยอมให้ผู้นั้นโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นได้

ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่

วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการออกจากงานเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดและให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จ

มาตรา ๗๕ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงสภาการศึกษาหรือคณะกรรมการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึงคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ

มาตรา ๗๖ ให้บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติขยายระยะเวลาอีกได้ไม่เกินหนึ่งปี เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งเป็นอันยกเลิก

ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๗ ให้แผนการศึกษาแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าแผนการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการปรับปรุงโดยพลันและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ให้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๘ ให้มาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่ามาตรฐานการศึกษาของชาติตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการปรับปรุงโดยพลันและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ให้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๙ ให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติจะมีการกำหนดเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติร่วมกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการปรับปรุงโดยพลัน

ให้ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๐ ให้รูปแบบการจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต่อไปจนกว่าคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนสะสมในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม หรืออย่างอื่น จนกว่าคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติจะมีการกำหนดเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๘๑ ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไป

มาตรา ๘๒ ให้ครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี และมีสิทธิได้รับเงินเดือนเงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามอัตราเดียวกับที่ครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี